

Autor: **Aneta Kunac, 4.c**

Usporedba eseja AI-ja i čovjeka na temu: Gorčina u biljaka roda *brassica*

Zadatak: Usporedi eseje umjetne inteligencije (GPT-4) i čovjeka (Anete Kunac) na temu: „Zašto ljudi osjećaju gorčinu u biljkama roda *brassica* i koja je uloga njihove genetske građe u tome?”

Usporediti umjetnu inteligenciju s čovjekom je veoma kompleksno pitanje. U mnogim sferama života umjetna inteligencija dominira nad čovjekom. No koliko je samostalna i samosvjesna, koliko može predviđati i raditi ono buduće, pitanje je.

U našem primjeru umjetna inteligencija je odbila napisati stručni esej služeći se relevantnim znanstvenim izvorima. Objašnjenje je glasilo da nije namijenjena za tu razinu produciranja eseja. Drugo, uputa za pisanje eseja je trebala biti precizno dana, uključujući broj slovnih oznaka, razmaka, duljinu teksta. U suprotnom, esej je prekratak i prepovršan. Eseg umjetne inteligencije rijetko premašuje 4000 slovnih znakova i teško ju je privoljeti da napiše više. Tekst je pravopisno točan, ali pouzdanost i točnost podataka treba uzeti s dozom rezerve. Naime, konačni rezultat potrebno je temeljito pregledati jer umjetna inteligencija za kreiranje svojih rezultata uzima neznanstvene izvore s weba, npr. Wikipediju i slično. Poznato je da svatko može biti uređivač Wikipedije i mijenjati podatke po slobodnoj volji. Iz tog razloga, Wikipedija može biti pomoćno sredstvo, ali nikako glavno i u znanstvenim radovima se ne bi trebala citirati, jer je to neozbiljno. Ako se umjetnoj inteligenciji postavi pitanje na hrvatskom jeziku, ona će pretraživati i nuditi izvore uglavnom na webu hrvatskog jezičnog izričaja. Valja primijetiti da su u znanosti najrelevantniji izvori za mnoga područja na Zapadu u razvijenim zemljama kao što su USA, Kanada, Francuska, Njemačka, Velika Britanija... Ondje su najopsežnije baze znanstvenih istraživanja i podataka, a to je umjetna inteligencija u našem slučaju zaobišla i ponudila Wikipediju iako joj je rečeno da napiše stručni esej. Umjetna inteligencija je sastavila esej od 493 riječi ili 2660 slovnih znakova bez bjelina, iako joj je rečeno da sastavi duži esej. Pritom je i fusnote brojila kao tekst eseja. U opisu slikovnog prikaza AI navodi da prikazuje različite vrste kupusa, ali slika stvarno prikazuje repu. AI svoj esej započinje od početka odgovaranjem na postavljena pitanja iz zadatka. Odgovor na pitanje iz zadatka: „Zašto ljudi osjećaju gorčinu u biljkama roda *brassica*“, AI daje odmah u uvodu. Dakle, pravoga uvoda u kojem se razlaže cilj, svrha, metode i sl. nema. AI odmah prelazi na stvar, kao u enciklopediji, s tim što ona umjesto prave enciklopedije nudi Wikipediju. U uvodu eseja umjetne inteligencije se spominje termin „mijrozinaza“. Stvarno se misli na enzim mirozinazu. Ako bi se učilo po tekstu AI-ja, učilo bi se pogrešno, a nešto što se pogrešno nauči, posebno u terminskim nazivima, teško se poslije briše iz memorije. Zaključno, umjetna inteligencija prvi dio zadatka veoma površno obrađuje koristeći pritom netočne termine iz nepouzdanih izvora. Taj dio eseja sadrži svega 6 rečenica.

Najveći dio teksta AI-ja bavi se različitim razinama percepcije gorčine kod ljudi. Na jednostavan i razumljiv, mogli bismo reći školski način, tumači što i kako se događa. Spominju se i vrste povrća kao primjeri. Navode se čak i neka istraživanja s nekim postocima, ali ne postoje izvori iz kojih je to uzeto, nemamo podataka ni kada, ni gdje je to rađeno. U posljednjem

odlomku, AI na slikovit način na primjeru kupusa razlaže različite percepcije gorčine kod ljudi. U zaključku, koji je zasebno izdvojen, sažeto se u nekoliko rečenica iznose najbitnije informacije iz eseja.

S druge strane, esej koji piše čovjek nastoji biti sustavniji i temeljitiji. To je esej koji polazi od uvoda u kojem se tumače temeljni pojmovi i odrednice zadatka, a potom se ide na složenije iznošenje znanstvenih podataka i njihovo međusobno koreliranje. Informacije za tekst su uzete iz relevantnih znanstvenih izvora, tekst je duži, više i temeljitije se ulazi u bit, donose se točni slikovni prikazi i njihovi izvori, literatura je navedena sukladno pravilima o pisanju znanstvenih radova. Prvi dio rada također donosi odgovor na prvo pitanje iz zadatka: *Zašto ljudi osjećaju gorčinu u biljkama roda brassica?*, a ostatak na drugo pitanje: *Koja je uloga njihove genetske građe u tome?* Ako usporedimo dva rada, uvidjet ćemo da je rad čovjeka dublji, kompliciraniji i da ga je teže shvatiti, dok rad AI-ja u usporedbi s čovječjim izgleda površan, ali ga je lakše za shvatiti. Rad čovjeka donosi i podatke o provedenim istraživanjima iz kojih se dade vidjeti tko je i kada i na koliko ljudi proveo ta istraživanja.

Zaključno, za neku školsku razinu AI može biti vrlo koristan u kreiranju različitih eseja, referata i slično. Za neku znanstvenu razinu, treba ga uzeti s oprezom. Provjeravanje činjenica nekada oduzima više vremena, nego da se esej piše bez pomoći AI-ja. Zato bi valjalo razmisliti o tome je li pri pisanju takvih radova uopće trebamo AI. Drugo, AI nas navodi da krenemo linijom manjeg otpora, da se ne trudimo ili čak nešto prikažemo kao svoje. Tu se postavlja i pitanje etičnosti, koliko je to moralno ispravno. Nadalje, postavlja se i pitanje kako će se napredak AI-ja odraziti na čovjekov kognitivni i evolucijski razvoj? Hoće li čovjek kognitivno i evolucijski stagnirati, a AI napredovati? Jer, čemu trud, ako sve dobijemo na gotovo? Zašto znati i učiti nešto, ako nam u par klikova AI nudi odgovor? Puno je tu neodgovorenih pitanja. Vrlo skora budućnost odgovorit će na naša pitanja. Do tada, AI ne uzimati zdravo za gotovo!